

APLINKOS APSAUGOS AGENTŪRA

Biudžetinė įstaiga, A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius, tel. 8 706 62 008, el.p. aaa@aaa.am.lt, <http://gamta.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188784898

UAB „Infraplanas“
El. p. info@infraplanas.lt

2018-08-06

Nr. (30.1)-A4-6932

Į 2018-07-16

Nr. S-2018-70

Kopija
Adresatams pagal sąrašą

PATAISYTAS SPRENDIMAS DĖL VĖJO ELEKTRINIŲ PARKO ŠILUTĖS R. SAV., JUKNAIČIŲ SEN., DOMAIČIŲ K. ĮRENGIMO IR EKSPLOATACIJOS VEIKLOS GALIMYBIŲ

1. Planuojamos ūkinės veiklos užsakovas – UAB „SV projektai“, registracijos adresas: (Darbo g. 9.), Kaunas, tel. 8068604134.

2. Poveikio aplinkai vertinimo dokumentų rengėjas – UAB „Infraplanas“, Donelaičio g. 55-2, Kaunas, LT-44245, tel. (8 37) 40 75 48, el. paštas: info@infraplanas.lt.

3. Planuojamos ūkinės veiklos pavadinimas – vėjo elektrinių parko Šilutės raj. savivaldybėje, Juknaičių seniūnijoje, Domaičių kaime statyba ir eksploatacija.

Pirmiausia vėjo jėgainėms buvo atliekama atanka dėl poveikio aplinkai vertinimo. Informaciją atrankai rengė UAB „Archstudija“ (Konstitucijos pr. 9-41, LT-09308 Vilnius). Atsakinga institucija – Aplinkos apsaugos agentūros taršos prevencijos ir leidimų departamento Klaipėdos skyrius, išnagrinėjęs informaciją atrankai dėl PAV, pateikė išvadą 2014-07-21 Nr. (15.3.)-A4-3335, kuriose be kitų pastabų nurodoma, kad būtina atlikti ir poveikio įsteigtoms ir potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo vertinimą. Reikšmingumo vertinimą pagal UAB „Archstudija“ pateiktus PŪV duomenis atliko Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, kuri priėmė išvadą 2014-08-13 Nr. (4)-V3-2052(7.20), kad PŪV įgyvendinimas gali daryti reikšmingą neigiamą poveikį „Natura 2000“ teritorijoms ir todėl privaloma atlikti planuojamos veiklos poveikio aplinkai vertinimą. Po šių išvadų buvo pradėtos poveikio aplinkai vertinimo procedūros.

4. Planuojamos ūkinės veiklos vieta

Šilutės r. sav. Juknaičių sen., Domaičių k.

5. Planuojamos ūkinės veiklos aprašymas

Informacija apie planuojamos ūkinės veiklos (toliau – PŪV) gretimybes.

Planuojama 5 vėjo jėgainių parko Šilutės r. sav. Juknaičių sen., Domaičių kaime statyba. Ataskaitoje nagrinėjami du jėgainių modeliai, kurie skiriasi pagal aukštį ir galingumą, iš kurių užsakovas pasirinko vieną visoms penkioms jėgainėms.

Priklausomai nuo pasirinkto varianto numatoma įrengti 15 - 18 MW bendros galios vėjo elektrinių parką. Prisijungimas prie „Litgrid“ 330 kW elektros linijos numatomas požemiais kabeliais į maždaug už 3,7 km esantį elektros linijų tinklą.

Lietuvoje vėjo metinis vidurkis yra nuo 4 m/s iki 6,5 m/s. Tad Lietuvoje vidutiniškai naujos vėjo jėgainės dirba 24 - 25 proc. efektyvumu. Priimant, kad planuojamos jėgainės dirbs 20% pajėgumu, jos pagamins apie 31536 MW arba 26280 MW elektros energijos per metus (priklausomai nuo pasirinkto vėjo elektrinės (toliau – VE) modelio).

PŪV įgyvendinimo etapai:

-techninis projektas ir PAV procedūros 2017 m;

-statybos vietos parengimas (kelių, pamatų įrengimas) -2018 m;

-vėjo elektrinių montavimas ir įjungimas – 2018 m.

Tiek statybos vykdymo metu, tiek ją pabaigus, nebus trukdoma vykdyti žemės ūkio darbus ir kitas būtinas ūkines veiklas projekto gretimybėse esančiose teritorijose. Po statybos darbų teritorija bus sutvarkoma.

Vėjo elektrinių statybai bus naudojami gatavi produktai, o sklypuose atliekami tik atskirų įrenginių sumontavimas ir tam reikalingi parengiamieji darbai, kurie bus numatomi techninio projekto rengimo metu. Vėjo jėgainių eksploatacijos laikas sudaro 20-25 metus, tačiau pakeitus detales ir atidirbusius mechanizmus, vėjo elektrinių eksploatacinį laikotarpį būtų galima pratęsti.

Informacija apie planuojamą ūkinę veiklą.

Planuojama 5 vėjo jėgainių parko Šilutės r. sav. Juknaičių sen., Domaičių kaime statyba. Ataskaitoje nagrinėjami du jėgainių modeliai, kurie skiriasi pagal aukštį ir galingumą, iš kurių užsakovas pasirinks vieną visoms penkioms jėgainėms.

PAV ataskaitoje nenagrinėjamos alternatyvios jėgainių statybos vietos. Planuojama ūkinės veiklos (PŪV) vieta buvo parinkta atikus alternatyvių vietų analizę pirminėje veiklos vystymo stadijoje, rengiant atrankos dėl PAV dokumentą.

Planuojamų VE modelių techninės charakteristikos:

- Stiebo aukštis 134 m, galingumas 3600 kw, bendra galia 18000 kw, bendras jėgainės aukštis 199,5 m;

- Stiebo aukštis 141 m, galingumas 3000 kw, bendra galia 15000 kw, bendras jėgainės aukštis 206,5 m;

Elektros energijos perdavimas numatomas požeminiais kabeliais. Vėjo elektrinių valdymas numatomas distancinis bevielis (bevielių telekomunikacijų metodu). Transformatorinės pastotės ir jų parametrai – bus projektuojama pagal AB „Litgrid“ išduotas projektavimo sąlygas.

PŪV teritorija yra Šilutės rajono pietrytinėje dalyje, Šilutės rajono sav. Juknaičių seniūnijoje, Domaičių kaime, apie 12 km rytų-pietryčių kryptimi nuo Šilutės, apie 5 km į pietryčius nuo Juknaičių miestelio ir apie 5 km nuo Lietuvos Respublikos sienos su Rusija. Artimiausi gyvenami kaimai: Leitgiriai, Domaičiai ir Kūgeliai. Kūgelių kaimas, nuo planuojamų statyti vėjo jėgainių yra nutolęs apie 580 metrų, Leitgiriai nuo planuojamų statyti vėjo jėgainių nutolę apie 750 m. Artimiausios gyvenamos sodybos nuo planuojamų statyti vėjo jėgainių yra nutolusios už 510 m. Jėgainės nepatenka į rekreacines ar urbanistinės plėtros teritorijas, kraštovaizdžio draustinius, nėra didelių vandens telkinių. Artimiausi vandens telkiniai tai siauri upeliai tokie kaip: Leitėlė (kadastrinis Nr. 10012583), Leitė (kadastrinis Nr. 10012580), Veičas (kadastrinis Nr. 10012560) kurie nuo jėgainių nutolę apie 150-300 m. Registruotų kultūros paveldo vertybių planuojamoje teritorijoje nėra, visos jos nutolę ~624-2,3 km atstumu. Planuojamos 5 VE nepatenka nei Nacionalinės nei į Europinės svarbos („Natura 2000“) saugotinių teritorijų ribas. Nuo planuojamos artimiausios vėjo jėgainės didesniu nei 850 m atstumu yra nutolęs Nemuno deltos regioninis parkas ir šiame parke esančios saugomos teritorijos: Leitgirių hidrografinis draustinis, Leitgirių botaninis draustinis, Galzdonių botaninis draustinis ir paukščių bei buveinių apsaugai svarbios „Natura 2000“ teritorijos. Apie 2,7 km PR kryptimi yra aptinkamas Pleinės telmologinis draustinis persidengiantis su buveinių apsaugai svarbia teritorija.

PŪV poveikis paviršiniam ir požeminiam vandeniui, žemės gelmėms, dirvožemiui.

Vėjo jėgainių statyba neturės įtakos vietos hidrologiniam režimui, nekeis upelių vagų. Eksploatacijai vanduo taip pat nenumatomas naudoti, todėl nesusidarys gamybinės nuotekos. Dėl šių priežasčių vandens tarša nenumatoma. Susidarys tik lietaus nuotekos nuo jėgainių, kurios bus nuvedamos ir paskirstomos teritorijoje. Jėgainių priežiūrai numatoma įrengti jungiamuosius kelius, nuo kurių lietaus nuotekas numatoma nuvesti į drenažo surinktuvus (melioracijos sistemas).

Vėjo jėgainių veikla dirvožemio taršos nekels, statybų metu dirbs techniškai tvarkingi mechanizmai, už kuriuos atsakingas rangovas, tokiu būdu bus užtikrinta taršos prevencija.

Žemės gelmių resursai naudojami nebus, o statybos metu nukasama žemė bus panaudojama vietos reljefo lyginimui, formuojant įvažiavimų ir privažiavimo kelių pylimus.

PŪV poveikis kraštovaizdžiui.

Vėjo jėgainės yra nauji inžineriniai statiniai keičiantys esamą kraštovaizdį, ypač vietovės siluetą, tačiau tuo pačiu – tai ir ekologiški, atsinaujinantys energijos šaltiniai. Be to, siekiant sumažinti įtaką kraštovaizdžiui, vėjo jėgainės dažomos šviesiomis spalvomis. Speciali dažų sudėtis leidžia išvengti konstrukcijų blizgėjimo ir atspindžių susidarymo. Neigiamas estetinis poveikis kraštovaizdžiui galimas statybų metu, kol bus vykdomi jėgainių montavimo darbai. Po statybų teritoriją numatoma rekultivuoti.

Kraštovaizdžio vertingumo atžvilgiu jėgainės planuojamos labai mažo kraštovaizdžio vaizdingumo teritorijoje (tai pats žemiausias kraštovaizdžio vaizdingumo laipsnis Lietuvoje), taip pat jėgainės nepatenka į rekreacines ar urbanistinės plėtros teritorijas, kraštovaizdžio draustinius, šalia nėra didelių vandens telkinių.

GIS sistemos pagalba atliktas būsimų abiejų galimų VE modelių matomumo kraštovaizdyje modeliavimas. Išskiriamos 3 poveikio zonos: iki 1 km, 1-10 km, daugiau nei 10 km.

Artimojoje zonoje (1 km spinduliu) jėgainės bus aiškiai matomos iš aplinkinių teritorijų ir dominuos agrarinėje aplinkoje. Vėjo jėgainės bus nauji inžineriniai statiniai kaimiškajame lyguminiame kraštovaizdyje. Jėgainės bus matomos nuo šalia esančių agrarinių teritorijų ir aplinkinių sodybų, Leitgirių, Domaičių, Juknaičių ir Usėnų ir kitų artimiausių kaimų.

PŪV poveikis saugomoms teritorijoms ir nekilnojamoms kultūros vertybėms.

Vizualinio poveikio saugomoms teritorijoms modeliavimas pagal disertaciją „Vėjo elektrinių vizualinio poveikio kraštovaizdžiui vertinimas“ (Abromas, 2014 [5]) parodė, kad visos jėgainės (visos dalys) daugiausia bus matomos apie 2 km spinduliu ir tik iš saugomų teritorijų pakraščių (Nemuno regioninio parko ir jame esančių „Natura 2000 teritorijų“ rytinių pakraščių, Leitgirių hidrografinio draustinio pakraščio, nuo Leitgirių botaninio draustinio pakraščio; nuo Galzdonių botaninio draustinio pakraščio ir nuo Pleinės telmologinio draustinio pakraščio). Tačiau dėl vyraujančio lyguminio reljefo gana toli (iki 8-10 km spinduliu), taip pat ir nuo saugomų teritorijų bus matomi vėjaračiai (rotoriai), o mentės (sparnai) bus matomi daugiau kaip 10 km spinduliu. Matomumą vasarą ir rudenį apribos saugomose teritorijose esantys miškai ir aukštų medžių lajos juose. Naujų dominančių vaizdas dėl neryškios jėgainių spalvos, susiliejinimo su dangaus fonu ir debesimis preliminariai ties 3,5-6 km atstumu praras regimąjį aiškumą ir esminių vizualinių kraštovaizdžio pokyčių nekels.

VE modelių palyginimas parodė kad vėjo jėgainės, kurių modelis Nordex 3.6 yra šiek tiek mažiau matomos dėl 7 metrais mažesnio stiebo aukščio, tačiau skirtumas tarp abiejų modelių vizualinio matomumo yra itin mažas, tai patvirtina ir atliktas vizualinio poveikio saugomoms teritorijoms modeliavimas.

Registruotų kultūros paveldo vertybių planuojamoje teritorijoje nėra, o visos ~624-2,3 km atstumu esančios kultūros vertybės – tai evangelikų liuteronų kapinės. Planuojamo statyti vėjo jėgainės nekilnojamųjų kultūros vertybių reglamentų (pateikti 6 lentelėje), nepažeidžia:

-Artimiausios vertybės – kapinės (kodai 24316 ir 24310) nutolusios toliau kaip 624 m nuo jėgainių.

-Kitos kapinės nutolusios toliau kaip ~1,4-2,3 km.

PŪV poveikis biologinei įvairovei.

Teritorijoje yra aptinkamos dvi skirtingų tipų potencialiai vertingos pievų buveinės, kurioms neigiama įtaka dėl PŪV nėra numatoma. Remiantis Žemaitkiemio girininkijos girininko - Vaclovo Šiaudvydžio daugiamečių stebėjimų metu sukauptais duomenimis, nustatyta gana intensyvi žvėrių migracija planuojamų vėjo jėgainių teritorijoje, tačiau ilgalaikis neigiamas poveikis žvėrių migracijai nėra numatomas. VE galima įtaka žinduoliams ataskaitoje nagrinėjama remiantis Švedijos ir Lenkijos mokslininkų atliktais tyrimais ir jų analizėmis.

Augalija – galimas išvažinėjimas ar pievinės dangos suslėgimas statybos darbų metu, todėl rekomenduojamas statybinės technikos judėjimas jau esamais arba technikos judėjimui bei laikymui numatytais ir paženklintais takais ar aikštelėmis. Augalija yra ganėtinai atspari suslėgimui, kadangi

šios pievos yra šienaujamos ir ganomos. Atropogeninio poveikio veikiamos pievų ekosistemos turi gebėjimą greitai atsistatyti po fizikinio poveikio.

Planuojamų jėgainių sankasos galimai bei privažiavimai prie jų galimai paveiks dalį Europos Bendrijos svarbos natūralių pievų buveinių, kurios nepriskiriamoms „Natura 2000“ teritorijoms, tačiau tai bus lokalus ir trumpalaikis poveikis. Siekiant sumažinti ar dalinai kompensuoti padarytą poveikį yra rekomenduojama teritorijos tame tarpe ir jėgainių sankasos rekultivacijai naudoti tik teritorijoje esamą gruntą, kuris darbų pradžioje bus nustumdomas ir saugojamas. Atvežtinis gruntas gali būti panaudojamas tik pamatiniams sankasų sluoksniams ar privažiavimų keliams. Rekultivuotos teritorijos tame tarpe ir jėgainių sankasos turės būti paliekamos savaiminiam atsikūrimui, kuris įvertinus teritorijoje vyraujančias vislias augalų bendrijas netruks ilgą laiką ir papildomas atsėjimas nebus reikalingas.

Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių inventorizavimo metu nustatytoms potencialiai vertingoms pievoms (nepriskiriamoms „Natura 2000“ teritorijoms), laikantis aukščiau išvardintų rekomendacijų augalijos apsaugai reikšmingas ilgalaikis neigiamas poveikis nėra prognozuojamas.

Miškai ir kertinės miško buveinės – PŪV nesikerta ir nesiriboja nei su miškais, nei su kartinėmis miško buveinėmis, todėl joks neigiamas poveikis nėra numatomas.

Žinduoliams galimas neigiamas poveikis dėl statybos darbų metu sukeliama triukšmo. Siekiant sumažinti laukinių gyvūnų trikdymą ir galimą neigiamą poveikį jų susitelkimui, veisimuisi, maitinimuisi, poilsui, nakvynės, žiemojimo vietoms, sezoninių migracijų keliams rekomenduojama darbus atlikti kuo greičiau, sutrumpinant statybos darbų laikotarpį.

Vėjo jėgainių eksploatacijos metu galimas tiek stambiųjų, tiek smulkiųjų žinduolių natūralios gyvensenos pakitimai tokie kaip:

- Buveinių fragmentacija.

- Netiesioginis PŪV poveikis žinduoliams dėl padežnėjusio žmonių lankymosi teritorijoje.

- Plėšriųjų paukščių sumažėjimas netoli vėjo jėgainių, dėl ko galimas pirminių vartotojų pagausėjimas (pelių, kirstukų, pilkųjų kiškių ir kt.).

- Plėšriųjų žvėrių populiacijos augimas dėl sutrikusių smulkiųjų žinduolių savisaugos instinktų (garsas gali sutrikdyti gyvūnų verbalinių pranešimų perdavimą arba pabloginti gyvūnų gebėjimą išgirsti artėjančią grobuonį).

Remiantis Švedijos ir Lenkijos mokslininkų atliktais tyrimais ir jų analizėmis, galima numatyti jog prasidėjus vėjo jėgainių eksploatacijai galimi laikini ekosistemos sutrikimai, dėl staigaus sąlygų pasikeitimo (šešėliavimas, triukšmas, statybos darbai ir kt.), tačiau ilgainiui situacija stabilizuojasi, gyvūnai įpranta prie aplinkos pasikeitimų ir į esančias VE praktiškai visiškai nereaguoja. Pagal mokslininkų atliktus tyrimus žinduolių populiacija VE teritorijoje nepakinta.

Planuojamos ūkinės veiklos sukeliama oro tarša, fizikinė aplinkos tarša, atliekų susidarymas.

Atsižvelgiant į tai, kad vėjo energijos panaudojimas energijai gaminti nesukelia aplinkos oro cheminės taršos, VE veiklos poveikio aplinkos orui nebus. PAV ataskaitoje nurodyta, kad galimas tik trumpalaikis ir lokalus oro taršos padidėjimas VE statybos metu.

Veikla susijusi su ekologiškos, atsinaujinančios, nuo vėjo priklausomos energijos gamyba, todėl gamybinės atliekos nesusidarys. Statybos darbų metu susidarysiančios statybinės atliekos (nedideli kiekiai metalo ir mišrių statybinių atliekų) bus tvarkomos, vadovaujantis Atliekų tvarkymo taisyklėmis (LR aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymas Nr. 722) ir Statybinių atliekų tvarkymo taisyklėmis (LR aplinkos ministro 2006 m. gruodžio 29 d. įsakymas Nr. D1-637). Šios atliekos bus komplektuojamos į specialius konteinerius ir pagal sutartis su atliekų tvarkytojais išvežamos tolimesniam tvarkymui. Tikslūs atliekų kiekiai bus žinomi tik parengus vėjo jėgainių techninį projektą.

Vėjo elektrinių mechaninė vibracija yra labai maža: žeme perduodamos vibracijos bangos amplitudė siekia milijoninę milimetro dalį ir nekelia pavojaus žmonių sveikatai.

Vėjo jėgainių keliamas mechaninis ir aerodinaminis triukšmas yra plačiajuostis. Vėjo jėgainės keliamo triukšmo diapazonas yra nuo infragarso iki vidutinių dažnių garso. Dominuojantis yra aerodinaminis triukšmas. Vėjo jėgainėms yra būdingas vidutinių dažnių garsas (350–700 Hz didelėms vėjo jėgainėms ir 1000 Hz mažesnėms vėjo jėgainėms) moduluojamas apie 1 Hz dažniu. Moduluotas garsas kinta 10 dB amplitude. Šis moduluotas garsas girdisi kaip „banguotas švilpimas“ ir dažnai yra klaidingai vadinamas žemo dažnio garsu ar net infragarsu ar vibracijomis. Mechaninis triukšmas generuojamas mechaninių vėjo turbinos dalių, pavyzdžiui, pavarų dėžės, aušinimo ventiliatorių ir generatoriaus. Aerodinaminis triukšmas paprastai yra labiausiai jaučiamas vėjo jėgainių generuojamas triukšmas. Vienas iš aerodinaminio triukšmo tipų yra pasikartojantis garsas susijęs su judančiomis turbinų mentėmis.

Triukšmo modeliavimas atliktas kompiuterine programa CADNA A 4.0. Ldvn, Ldienes, Lvakaro ir Lnakties rodiklių vertės skaičiavimais nustatytos, taikant šias metodikas Pramoniniam triukšmui- ISO 9613-2 (Bendroji skaičiavimo metodika).

Modeliavimo metu buvo vertinami atskirai abiejų galimų naudoti vėjo elektrinių modelių variantai. Prognozuojamo triukšmo lygiai pastačius Nordex 3 MW artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje su fonu išmatuoti dviejuose taškuose atitinkamai siekė: dieną 40,2 ir 37 dBA (ribinė vertė (toliau –RV) 60 dBA); vakarą 40,2 ir 37 (RV 55 dBA); naktį 40,2 ir 37 dBA (RV 50 dBA); L(dvn) 46,7 ir 43,5 dBA.

Prognozuojamo triukšmo lygiai pastačius Nordex 3,6 MW artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje su fonu išmatuoti dviejuose taškuose atitinkamai siekė: dieną 39,7 ir 36,3 dBA (RV 60 dBA); vakarą 39,7 ir 36,3 (RV 55 dBA); naktį 39,7 ir 36,3 dBA (RV 50 dBA); L(dvn) 46,2 ir 42,8 dBA.

Nustatyta, jog nei vienas iš pasirinktų jėgainių modelių nesukels triukšmo lygio viršijimų artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje pagal HN 33:2011.

Taip pat nustatyta, jog didesnis triukšmo lygis aplinkoje būtų pastačius aukštesnes ir triukšmingesnes vėjo jėgaines Nordex 3 MW.

Artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje triukšmas gali padidėti apie 8 dBA, tačiau RV nebus viršijamos.

PŪV poveikis visuomenės sveikatai ir socialinei – ekonominei aplinkai.

Planuojamas objektas neturės reikšmingo teigiamo ar neigiamo poveikio gyvenimo kokybei, būsto sąlygoms ir nekilnojamojo turto vertei. Veikla sukurs ekonominę naudą Šilutės rajono savivaldybei per nekilnojamojo turto mokestį.

Veikla atitinka bendrojo plano sprendinius ir nacionalinius šalies interesus energetikos srityje. Remiantis Šilutės rajono savivaldybės bendrojo plano žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžiniu, planuojamas statyti vėjo jėgainių parkas patenka į teritoriją skirtą potencialioms vėjo jėgainių statybos teritorijoms.

Planuojamo statyti vėjo jėgainių parko artimiausioje gretimybėje yra apie 500 m nutolęs gyvenamasis namas Domaičių kaime ir apie 750 m atstumu įsikūręs Leitgirių kaimas. Ataskaitoje įvertinta, kad triukšmas gyvenamojoje aplinkoje atitiks sveikatai saugias triukšmo ribines vertes, tačiau veikla gali įtakoti tam tikrą mirgėjimą ir šešėlius. Ataskaitos rengėjai negali teikti, kad gyvenimo kokybė artimiausiems gyventojams nepasikeis. Yra tikimybė, kad bent jau pirmaisiais metais triukšmas ir šešėliai gali erzinti gyventojus, tam pritaikytos poveikio mažinimo priemonės nurodytos šio Sprendimo 6 punkte.

Klimato kaita.

Atsinaujančių energijos išteklių panaudojimas įgalina gaminti energiją minimizuojant poveikį aplinkai. Ši aplinkybė, atsižvelgus į KIOTO protokolo reikalavimus bei Europos Sąjungos aplinkosaugos politiką Lietuvai yra ypač aktuali. Atsinaujantys energijos šaltiniai yra alternatyva iškastiniam kurui ir jų problemoms, susijusioms su tarša, CO₂ išmetimais ir žinoma gamtos išteklių atsargomis, spręsti. Vėjo jėgainės gamina elektros energiją iš kinetinės vėjo energijos, tiesiogiai neišskiriant teršalų, bet tai nereiškia, kad ji yra absoliučiai netarši ir neišskiria CO₂. Poveikis

aplinkai yra vėjo turbinų gamybos proceso metu ir vėjo turbinų gyvavimo ciklo pabaigoje šalinimo/perdirbimo proceso metu.

Pagaminus 17,5 MW elektros energijos per metus, apskaičiuotas CO₂ emisijos kiekis jėgainių gyvavimo ciklui yra ženkliai mažesnis, nei būtų išskiriamas gaminant tą patį elektros energijos kiekį deginat gamtines dujas, anglį ar biomasę.

Ekstremalios situacijos.

Priešgaisrinio aspekto pagal atsparumo ugniai kategoriją VE turi būti įrengtos vadovaujantis Gaisrinės saugos pagrindiniais reikalavimais, patvirtintais Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2010-12-07 įsakymu Nr. 1-338, Bendrosiomis gaisrinės saugos taisyklėmis, patvirtintomis Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2005 m. vasario 18 d. įsakymu Nr. 64 ir Energetikos objektų priešgaisrinių saugos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 1999 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. 80/121 (Žin., 1999, Nr. 22-631), reikalavimais.

Taip pat ekstremalios situacijos gali kilti dėl atsiradusių struktūrinių pažeidimų. Lietuvoje vėjo elektrinės nepriskiriamos prie potencialiai pavojingų įrenginių (Lietuvos Respublikos Potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymas (Žin., 1996, Nr. 46-1116 su pakeitimais).

Vėjo elektrinės gali turėti poveikį radijo ryšio perdavimui. Dėl to kyla ryšio sutrikimų su civilinės ar karo aviacijos radarais pavojus. Veikiančios vėjo elektrinės gali iškreipti radarų ekranų vaizdą ir apsunkinti orlaivių eismo kontrolę. Yra žinoma, kad kai kurie oro uostai taiko priemones šių trukdžių prevencijai, t.y. nustato saugius atstumus iki oro uostų, bei įdiegia programinę įrangą, kuri filtruoja trukdžius. Šios rizikos mažinimo priemonės užtikrina, kad vėjo elektrinių keliami rizika būtų sumažinta iki priimtinos.

Vėjo jėgainių statybos projektai bus derinami su Lietuvos kariuomenės administracija papildomai, dėl poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos ir kariuomenės pritarimo yra pridodamas UAB „SV projektai“ raštas 2018-06-13 Nr. 18/001 su paaškinimu.

Aplinkos monitoringas.

Numatomas vykdyti monitoringas 1 metai iki VE įrengimo (2018m.), bei įrengimo periodu. Po įrengimo paukščių ir šikšnosparnių stebėjimai numatyti tęsti 3 pirmuosius VE darbo metus bei praėjus 5 metams po paskutinių stebėjimų, stebėjimus vykdyti dar 1 metus.

6. Priemonių, numatytų neigiamam poveikiui aplinkai išvengti, sumažinti, kompensuoti ar jo pasekmėms likviduoti, aprašymas:

6.1. Derlingojo dirvožemio sluoksnis (ne mažiau 25 cm) turi būti nukasamas prieš pradėdant kitus statybos darbus.

6.2. Nenaudoti sunkiosios technikos, esant šlapiai dirvai, tose vietose, kuriose dar nenuimtas derlingasis dirvožemio sluoksnis, siekiant sumažinti poveikį žemės ūkio teritorijoms.

6.3. Po statybos aikšteles būtina rekultivuoti, panaudojant prieš statybas nuimtą derlingą dirvožemio sluoksnį. Atvežtinis gruntas gali būti panaudojamas tik pamatiniams sankasų sluoksniams ar privažiavimų keliams. Rekultivuotos teritorijos tame tarpe ir jėgainių sankasos turės būti paliekamos savaiminiam atsikūrimui, kuris įvertinus teritorijoje vyraujančias vislias augalų bendrijas netruks ilgą laiką ir papildomas atsėjimas nebus reikalingas.

6.4. Monitoringo metu nustačius, jog paukščių žūtis VE apskaičiuotą reikšmingo poveikio lygmens ribą viršija 3 kartus (skaičiuojant VE parke žuvusių individų vidurkį 3 metų laikotarpiui), t.y. poveikis labai reikšmingas, turi būti pradėtos taikyti VE darbą apribojančios priemonės – laikinai stabdomas VE darbas greta pasirodžius rizikingos rūšies paukščiams perėjimo metu.

6.5. Rudeninės paukščių migracijos metu žuvusių paukščių skaičiui pasiekus apskaičiuotą reikšmingą lygmenį apie tai nedelsiant turi būti informuojama Aplinkos apsaugos agentūra. Atsižvelgiant į monitoringo metu nustatytą paukščių migracijos eigą nustatomas laikino VE stabdymo laikotarpis, kuris suderinamas su Aplinkos apsaugos agentūra (toliau - Agentūra) ir Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos (toliau – VSTT).

6.6. Siekiant sumažinti poveikį perintiems ir migruojantiems paukščiams- įrengiamos šviesą atspindinčios priemonės ant VE menčių. Tai gali būti reflektoriai, veidrodžiai ar kitos šviesą atspindinčios priemonės. Siūloma statybos darbų nevykdyti pavasarinės migracijos metu, t.y. nuo kovo 1 d iki balandžio 30 d. Optimalus jų laikas būtų lapkričio – vasario mėn., kuomet aprašomoje teritorijoje nesutinkamos nei perinės rūšys, nei migruojančių paukščių sankaupos.

6.7. Įgyvendinus projektą, pastatams, kurie patenka į vėjo jėgainių sudaromų intensyvių šešėlių zonas, šešėlių ir mirgėjimo mažinimui rekomenduojame gyventojams, jų būstuose įrengti apsaugines žaliuzes ir gyventojui pageidaujant apželdinti sklypą. Rekomenduojama VE įrengti kuo didesniu periodu mirksinčias ir mažesnio intensyvumo šviesas, kiek tai leidžia aviacinio saugumo reikalavimai, siekiant sumažinti poveikį artimiausių VE teritorijų gyventojams.

6.8. Paukščių atsitrenkimo į VE bokštus pavojaus sumažinimui rekomenduojamas apatinės VE bokšto dalies dažymas tamsiai žalia spalva, palaiptui šviesėjanti link vidurinės bokšto dalies, aukščiau bokštą dažant pilka ar balta spalva.

6.9. Po įrengimo paukščių ir šikšnosparnių stebėjimai numatyti tęsti 3 pirmuosius VE darbo metus bei praėjus 5 metams po paskutinių stebėjimų, stebėjimus vykdyti dar 1 metus.

6.10. Šikšnosparnių apsaugai yra rekomenduojama kasmet bent 1 kartą nušienauti pievas, ne mažesniu kaip bokšto aukščio spinduliu apie VE stabdant krūmų atsiradimą, kad teritorija netaptų patraukli šikšnosparniams.

6¹. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumas

Biologinės įvairovės, saugomų gyvūnų ir augalų rūšių, įtrauktų į Lietuvos raudonąją knygą, „Natura 2000“ teritorijų vertinimas atliktas pagal vykdytus tyrimus vietoje ir esamas duomenų bazes tokias kaip geoportal.lt. Biologinė įvairovė aprašoma pagal saugomų teritorijų valstybiniame ir valstybiniame miškų kadastruose pateikiamus duomenis, saugomas teritorijas aprašančius teisės aktus ir atliktus lauko botaninius tyrimus. Informacija apie gyvūnų migraciją buvo pateikta remiantis, Žemaitkiemio girininkijos girininko - Vaclovo Šiaudvydžio (tel. nr. 8 44 140 380) daugiamečių stebėjimų metu sukauptais duomenimis.

Planuojamų jėgainių sankasos bei privažiavimai prie jų galimai sunaikins dalį Europos Bendrijos svarbos natūralių pievų buveinių, tačiau tai bus labai maža teritorijos ploto dalis lyginant su inventorizacijos metu nustatytu buveinių plotu ir poveikiui sumažinti ar kompensuoti bus parenkamos tinkamos priemonės.

Kertinėms miško buveinėms, dėl didelio atstumo iki jų, neigiamas poveikis neprognozuojamas.

Atsižvelgus į planuojamas 5 VE, galimas reikšmingas poveikis yra migruojantiems ir praskrendantiems bei besimaitinantiems paukščiams.

Smulkiajai faunai ir stambiesiems žinduoliams, dėl VE statybos ir eksploatacijos galimas momentinis neigiamas poveikis dėl staigaus sąlygų pasikeitimo (šešėliavimas, triukšmas, statybos darbai ir kt.), tačiau jis neturėtų būti letalus ar ilgalaikis, ilgai situacija stabilizuojasi, gyvūnai įpranta prie aplinkos pasikeitimų. Siekiant sumažinti neigiamą poveikį statybos darbų metu rekomenduojama sutrumpinti statybos darbų laikotarpį.

7. Pateiktos poveikio aplinkai vertinimo subjektų išvados:

7.1. Šilutės rajono savivaldybės administracija pirminiu raštu 2015-03-06 Nr.R3-(4.1.14)-1545 nepritarė PAV programai, nes veikla neatitiko bendrojo plano sprendinių.

7.1.2. Šilutės rajono savivaldybės administracija raštu 2015-06-17 Nr. R3-(4.1.14)-4585 PAV programai pritarė su sąlyga, kad PAV programa atitiktų Šilutės rajono bendrojo plano reikalavimus.

7.1.3. Šilutės rajono savivaldybės administracija raštu 2017-10-12 Nr. R3-(4.1.14)-7134 ataskaitai pritarė.

7.2. Klaipėdos visuomenės sveikatos centras 2015-03-12 raštu Nr. (7.27) V4-754) pritarė PAV programai be pastabų.

7.2.1 Klaipėdos visuomenės sveikatos centras raštu 2017-10-17 Nr. 2.3-3854 (16.8.4.3.11) pateikė pastabas PAV ataskaitai.

7.2.2 Klaipėdos visuomenės sveikatos centras raštu 2017-11-30 Nr. 2.3-4326 (16.8.4.3.11) PAV ataskaitai pritarė.

7.3. Klaipėdos apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba 2015-03-10 raštu Nr. 1-21-46) pritarė be pastabų PAV programai ir nurodė, kad PAV ataskaitos nagrinėti nepageidauja.

7.4. Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Klaipėdos teritorinis padalinys 2015-03-09 raštu Nr. (9.38-KI)2KI-313 pritarė be pastabų PAV programai ir nurodė, kad PAV ataskaitos nagrinėti nepageidauja.

7.5. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos 2015-03-09 raštu Nr. (4)-V3-481(7.21) pateikė pastabas PAV programai.

7.5.1. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos 2015-06-19 raštu Nr.(4)-V3-1250(7.21) suderino PAV programą.

7.5.2. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos 2017-10-27 raštu Nr. (4)-V3-1528 (7.21) pateikė pastabas PAV ataskaitai.

7.5.3. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos 2018-04-05 raštu Nr. (4)-V3-469 (7.21) PAV ataskaitai pritarė.

7.6. Aplinkos apsaugos agentūra raštu 2015-07-08 Nr.(15.9)-A4-7468 patvirtino PAV programą

8. Visuomenės informavimas ir dalyvavimas

Apie parengtą programą, PAV dokumentų rengėjas, prieš pateikdamas ją nagrinėti PAV subjektams, paskelbė spaudoje (respublikiniame laikraštyje „Lietuvos žinios“ 2015-02-04; vietiniame laikraštyje „Pamarys“ 2015-02-06), savivaldybės ir seniūnijos skelbimų lentose/internetiniuose puslapiuose (Šilutės rajono savivaldybės skelbimų lentoje ir internetiniame puslapyje 2015-02-04; Juknaičių seniūnijoje 2015-02-05), UAB „Infraplanas“ internetiniame puslapyje adresu www.infraplanas.lt (2015-02-02) (visuomenės informavimo apie parengtą programą suvestinė pateikiama prieduose). Su PAV programa buvo galima susipažinti Juknaičių seniūnijoje ir pas PAV dokumentų rengėją, PAV dokumentų rengėjo internetiniame puslapyje.

Susirinkimas įvyko 2017 m. rugpjūčio 30 d. 17 val. Juknaičių apylinkių seniūnijos administracinėse patalpose. Susirinkime dalyvavo 12 dalyvių. Leitgirių kaimą atstovavo seniūnaitis Regimantas Grigalis. Seniūnaitiui kilo nemažai klausimų dėl jėgainių poveikio sveikatai. Kaimo gyventojai jau turi kaiminystėje jėgainės ir ne visi yra patenkinti šia veikla. Naujų jėgainių atsiradimas Leitgirių kaimui nėra labia patrauklus ir savaimė suprantamas gyventojų nerimas. PAV rengėjai stengėsi atsakyti į gyventojų klausimus.

Agentūra, gavusi PAV ataskaitą, 2018-04-13 savo tinklalapyje paskelbė informaciją apie gautą PAV ataskaitą, bei nurodė datą iki kada visuomenė turi teisę kreiptis į atsakingą instituciją (Agentūrą) ir PAV subjektus jų kompetencijos klausimais, raštu pateikti informaciją dėl galimų pažeidimų nustatant, apibūdinant ir įvertinant galimą planuojamos ūkinės veiklos poveikį aplinkai ar vykdant PAV procedūras. Per nustatytą terminą, Agentūra negavo suinteresuotos visuomenės pasiūlymų/pastabų dėl PAV ataskaitos.

9. Tarpvalstybinės konsultacijos – netaikomos.

10. Sprendime nustatytos sąlygos:

10.1 Planuojama ūkinė veikla gali būti vykdoma, tik teritorijų planavimo metu PAV ataskaitoje numatytų vėjo elektrinių projektavimo darbus ir statybos vietas suderinus su Lietuvos kariuomene ir kitomis institucijomis įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka, kaip tai numatyta Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 8 dalyje.

10.2. Planuojamos ūkinės veiklos užsakovas planuodamas ūkinę veiklą teritorijoje, kuri patenka į Lietuvos kariuomenės vado 2016 m. vasario 15 d. įsakymu Nr. V-217 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijų, kuriose gali būti ribojami vėjo elektrinių (aukštų statinių) projektavimo ir statybos darbai, žemėlapio patvirtinimo“ (toliau – Įsakymas) patvirtinto žemėlapio teritorijas, kuriuose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, vėjo elektrinių projektavimo ir

statybos darbai draudžiami, prisiima visą susijusią riziką, jei nacionalinio saugumo aspektu planuojama ūkinė veikla nebus leidžiama.

10.3 Veiklos vykdytojas privalo užtikrinti, kad ūkinė veikla bus vykdoma teritorijoje, atitinkančioje veiklos metu galiojančių teritorijų planavimo dokumentų ir teritorijų planavimo reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.

Tuo atveju, jei tolimesniuose veiklos planavimo procedūrose pasikeistų PAV ataskaitos sprendiniai (vėjo elektrinių išdėstymo PŪV teritorijoje vietos, aukštingumas ir/ar kt. parametrai), vadovaujantis PAV įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 3 punkto nuostatomis turi būti atliekamos pakartotinos poveikio aplinkai vertinimo procedūros.

10.4. Veikla galės būti vykdoma tik PAV ataskaitoje numatytiems VE sprendiniams, įgyvendinus PAV ataskaitoje ir šio Sprendimo 6 punkte numatytas poveikį aplinkai mažinančias priemones.

10.5. Vykdomos veiklos metu paaiškėjus, kad daromas didesnis poveikis aplinkai už PAV ataskaitoje pateiktus arba teisės aktuose nustatytus rodiklius, PŪV užsakovas privalės nedelsiant taikyti papildomas poveikį aplinkai mažinančias priemones arba mažinti veiklos apimtį/nutraukti veiklą.

10.6. PŪV užsakovas ar PAV dokumentų rengėjas, gavęs atsakingos institucijos sprendimą dėl PŪV leistinumo pasirinktoje vietoje, per 10 darbo dienų turi apie tai pranešti visuomenei Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-370 „Dėl Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Visuomenės informavimo tvarkos aprašas), nustatyta tvarka ir raštu informuoti Agentūrą apie atliktą visuomenės supažindinimą.

11. Pagrindiniai motyvai, kuriais buvo remtasi priimant sprendimą:

11.1. Įvertinus PAV ataskaitoje pateiktą informaciją, naudojant poveikį aplinkai mažinančias priemones nurodytas 6 punkte ir vykdamas sprendimo 10 punkte nustatytas sąlygas, PŪV įgyvendinimas nesukels reikšmingo neigiamo poveikio aplinkai ir visuomenės sveikatai.

Atsižvelgiant į tai, kad planuojama ūkinė veikla patenka į Įsakymu patvirtinto žemėlapio teritorijas, kuriuose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, vėjo elektrinių projektavimo ir statybos darbai draudžiami, sprendimo 10.1 punkte nustatyta sąlyga, kad planuojama ūkinė veikla gali būti vykdoma, tik teritorijų planavimo metu PAV ataskaitoje numatytų vėjo elektrinių projektavimo darbus ir statybos vietas suderinus su Lietuvos kariuomene ir kitomis institucijomis įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta, kaip tai numatyta Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 8 dalyje.

Sprendimo 10.2 punkte nurodyta, kad planuojamos ūkinės veiklos užsakovas planuodamas ūkinę veiklą teritorijoje, kuri patenka į Įsakymu patvirtinto žemėlapio teritorijas, kuriuose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, vėjo elektrinių projektavimo ir statybos darbai draudžiami, prisiima visą susijusią riziką, jei nacionalinio saugumo aspektu planuojama ūkinė veikla nebus leidžiama.

11.2. PŪV teritorija nepatenka į europinio ekologinio tinklo „Natura 2000“ bei kitų saugomų teritorijų ribas. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos 2018-04-05 raštu Nr. (4)-V3-469 (7.21) PAV ataskaitai pritarė.

11.3. PAV ataskaitą nagrinėję ir išvadas pateikę PAV subjektai: Šilutės rajono savivaldybės administracija, Klaipėdos visuomenės sveikatos centras raštu, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos, vadovaudamiesi PAV įstatymo 9 straipsnio 4 dalimi, pritarė PAV ataskaitai ir neprieštaravo dėl PŪV galimybių.

11.5. PAV ataskaitos rengėjas pagal Visuomenės informavimo tvarkos aprašo reikalavimus tinkamai informavo visuomenę apie PŪV.

11.6. Pagal PAV ataskaitoje pateiktus triukšmo skaičiavimus, pastačius Nordex 3MW artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje su fonu išmatuoti triukšmo lygiai dviejuose taškuose

atitinkamai siekė: dieną 40,2 ir 37 dBA (RV 60 dBA); vakarą 40,2 ir 37 (RV 55 dBA); naktį 40,2 ir 37 dBA (RV 50 dBA); L(dvn) 46,7 ir 43,5 dBA, o pastačius Nordex 3,6 MW artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje su fonu išmatuoti dviejuose taškuose triukšmo lygiai atitinkamai siekė: dieną 39,7 ir 36,3 dBA (RV 60 dBA); vakarą 39,7 ir 36,3 (RV 55 dBA); naktį 39,7 ir 36,3 dBA (RV 50 dBA); L(dvn) 46,2 ir 42,8 dBA.

Nustatyta, jog nei vienas iš pasirinktų jėgainių modelių nesukels triukšmo lygio viršijimų artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje pagal HN 33:2011. vykdant planuojamą ūkinę veiklą prognozuojamas triukšmo lygis artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje neviršys Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ nustatytų didžiausių leidžiamų triukšmo dydžių ir neturės neigiamo poveikio visuomenės sveikatai.

11.8. Pagal PAV ataskaitoje pateiktą informaciją, vėjo energijos panaudojimas energijai gaminti nesukelia aplinkos oro cheminės taršos, dėl VE veiklos poveikio aplinkos orui nebus. PAV ataskaitoje nurodyta, kad galimas tik trumpalaikis ir lokalus oro taršos padidėjimas VE statybos metu.

12. Sprendimo pobūdis:

Atsižvelgiant į išdėstytus motyvus ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 2 punktu, priimamas sprendimas: planuojama ūkinė veikla – vėjo elektrinių parko Šilutės r. Sav., Juknaičių sen., Domaičių k. įrengimas ir eksploatacija – leistina aplinkosauginiu požiūriu pagal parengtą PAV ataskaitą, įgyvendinus PAV ataskaitoje numatytas aplinkosaugines priemones ir įvykdžius šio sprendimo 10 punkte nustatytas sąlygas.

Jūs turite teisę apskųsti šį sprendimą Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, LT-01102, Vilnius) per vieną mėnesį nuo šio sprendimo įteikimo Jums dienos.

Direktorė

Aldona Margerienė

Sprendimo vėjo elektrinių parko Šilutės r. Sav., Juknaičių sen., Domaičių k. įrengimo ir eksploatacijos galimybių 2018-08-06, Nr. (30.1)-A4-6932

Adresatų sąrašas:

UAB „SV projektai“,
Darbo g. 9, Kaunas,
Info.svprojektai@gmail.lt

Šilutės rajono savivaldybės administracija
Dariaus ir Girėno g. 1, Šilutė
administracija@silute.lt

Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos
Klaipėdos departamentui
klaipeda@nvsc.lt

Klaipėdos apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba
klaipeda.pgt@vpgt.lt

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Klaipėdos teritorinis padalinys
klaipeda@heritage.lt

Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos
vstt@vstt.lt

Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos
info@aad.am.lt